

Balóchiay Látini Syáhag

(Látini Balóchiay nebeshtah kanagay ráh o rahband)

2026

Látini Balóchi Shawr o Saláhi Majles

Balóchiay Látini Syáhag

(Látini Balóchiay nebeshtah kanagay ráh o rahband)

2026

Látini Balóchi Shawr o Saláhi Majles

Ketábay Nám: **Balóchiay Látini Syáhag**

Nebeshtakár: Látini Balóchi Shawr o Saláhi Majles

Awali Cháp: 2024

Domi Cháp: 2025

Saymi Cháp: 2026

Shenkár: Balóchi

Tahr: Syáhag

Dánag: 500

Kimat: 200 Kd

Dhass

Hamráz_Ánláen Ketábjáh

03327320775

Gónáp_Ánláen_Ketábjáh

+92 370 0839993

Torbat Yuni(University) Nurhán

03353839018

Námdát

Balóchiay Látini syáhagay námá ke donyáay wánákerén
nebeshtah rahbandán yakké.

Nechén

	Nebeshtánk	Tákdém
1	Balóchiay Áb	07
2	Balóchiay Ábáni Nám	08
3	Látini Balóchiay Ábáni Arabi Matth	09
4	Kassháb	11
5	Jwánáb	12
6	Jotkáb	13
7	Drájén Kasshábáni Gwandh Bayag	14
8	Dhakk	15
9	Jotkábáni Dhakk	16
10	Dhakkay Kapag o Óshtag	17
11	“Yakk”ay Dhakk	18
12	“T” o “U”á Rand Atkagén Dhakk	19
13	“M” o “N”á Randay Dhakk	20
14	“Aw” o “Ay”	21
15	ء ، ء ، ء	22
16	Chapsáli Námbadal	23
17	ی اے اے	24
18	Pársi Rahbanday Zér – E	25
19	I o Ig / Ay o Ayg	26
20	Gáltahr	27
21	Zamánag	28

22	Nágwast	29
23	Kárgáli Padwand	30
24	“Án / Én / Áy / Et / Ant”	31
25	“It” Gón Kojám Labzán Hór Bit?	32
26	“Ent” Gón Kojám Labzán Hór Bit?	33
27	“At, Atant, Atán, Atén, Atay, Atet”	34
28	Báziay “án” / Rangáli “én”	35
29	“Bayag”	36
30	Bázgálén Kárgál	37
31	Parmángál	38
32	Be / Má / Ná	39
33	Hawárgál	40
34	Hawárgál: Dast	41
35	Hawárgál: Pésh	42
36	č	43
37	Pa, Cha, Gón / Pa, Wástá, Háterá	44
38	Cha o Ché / Ché o Che	45
39	Kojá o Koj	46
40	Bale o Balay	47
41	Záná o Zánán	48

Balóchiay Áb

A Á B Ch

D Dh E É

G H I J

K L M N

O Ó P R

S Sh T Th

U W Y Z

Zh

Balóchiay Ábáni Nám

Áb	Nám	نام	Áb	Nám	نام
A	Zabar	زَبر	Á	Á	آ
B	Bé	بَے	Ch	Ché	چَے
D	Dé	دَے	Dh	Dhé	ڈَے
E	Zér	زَیر	É	É	اَے
G	Gé	گَے	H	Hé	ھَے
I	I	اِی	J	Jé	جَے
K	Ké	کَے	L	Lé	لَے
M	Mé	مَے	N	Né	نَے
O	Pésh	پَیش	Ó	Ó	اَو
P	Pé	پَے	R	Ré	رَے
S	Sé	سَے	Sh	Shé	شَے
T	Té	تَے	Th	Thé	ٹَے
U	U	اَو	W	Wá	وا
Y	Yá	یا	Z	Zé	زَے
Zh	Zhé	ژَے			

Látini Balóchiay Ábáni Arabi Matth

Látini	Arabi	Mesál	مسال
A	آ، اَ، عَ	Abad, Abdolláh	آبد، عَبدالله
Á	آء، اء، عاء، اع	Ábád, Málum, Áshek, Ázom	آباد، معلوم، عاشق، اعظم
B	ب	Balóchi	بلوچی
Ch	چ	Chamm	چم
D	د	Dap	دپ
Dh	ڈ، ژ	Dhann, Baddh, Badh	ڈن، بڈ، بڑ
E	إ، ع، ء، ئ	Ezgend, Eshk, Dáem	إزگند، عشق، دائم
É	ئ، ائ، ے، پے	Érgéj, Yakké, Warnáé	ایرگیج، یگے، ورنایے
G	گ، غ	Gósh, Golám	گوش، غلام
H	ه، ح، خ	Hámén, Háji, Hayál	هامین، حاجی، خیال
I	ی، ای، عی، ئی	Imándári, Said, Dái	ایمانداری، سعید، دائی
J	ج	Jang	جنگ
K	ک، ق، خ	Kollag, Korbán, Nákon	کلگ، قربان، ناخن

L	ل	Lóg	لۆگ
M	م	Molk	ملک
N	ن، ں	Nakanán	نکنان
O	و، ا، ع	Orsond, Obayd	اُرسُند، عُبید
Ó	و، او	Óst, Gósh	اوست، گوَش
P	پ، ف	Poll, Parmán	پلّ، فرمان
R	ر	Rang	رنگ
S	س، ث، ص	Sál, Mirás, Sabr	سال، میراث، صبر
Sh	ش	Shál	شال
T	ت، ط	Tap, Tarz	تپ، طرز
Th	ث	Thál	ثال
U	و، او، عو	Ud, Nur	عود، نور
W	و	Watwáh	وتواه
Y	ی، ی	Yár, Niyat	یار، نیت
Z	ز، ذ، ظ، ض	Zend, Zalil, Zolm, Zedd	زند، ذلیل، ظلم، ضد
Zh	ژ	Zhand	ژند

Kassháb (vowels)

- Balóchiay mannetagén kassháb **8** ant. **A, Á, E, É, I, O, Ó, U**.
- Esháni tahá **3** bezán “a (zabar), e (zér), o (pésh)” gwandhén kassháb (*short vowels*) ant o **5** bezán “á, é, i, ó, u” drájén kassháb (*long vowels*) ant.

A	Abad	ابد	Sar	سَر
Á	Ábád	آباد	Sár	سَار
E	Ensán	انسان	Ser	سِر
É	Éraht	اِرهت	Sér	سِیر
I	Imán	ایمان	Sir	سِیر
O	Ostád	استاد	Sor	سُور
Ó	Óst	اوست	Sór	سُور
U	Uwá	اُوا	Sur	سُور

Jwánáb (consonants)

- Balóchiay bonjwánáb bezán hamá jwánáb ke drostén gálewárán hast ant, esh ant:

B	Balóchestán	بلوچستان
Ch	Chamm	چم
D	Dód	دود
Dh	Dhódh	دودھ
G	Gwát	گوات
H	Hár	هار
J	Jost	جُست
K	Ketáb	کتاب
L	Láp	لاپ
M	Mardom	مردم
N	Nur	نور
P	Pashk	پشک
R	Rag	رگ
S	Sáh	ساح
Sh	Sháh	شاه
T	Táb	تاب
Th	Tháb	ثاب
W	Wád	واد
Y	Yakk	یک
Z	Zend	زند
Zh	Zhand	ژند

Jotkáb (Digraph)

➤ Balóchiay jwánábáni tahá **Ch, Dh, Sh, Th, Zh** jotkáb (*digraph*) ant. Jotkáb (jotkén áb) hamá doén áb ant ke hór bant o yakk tawaré kasshant.

- **Chákaray chappén chamm pach** nabit.
- **Dhándhalay Dhann dhal** o **dhók** ent.
- **Shwánagén Sháhiay shenekk shash** ant.
- **Thápiay tháli thathá** ent.
- **Zhamburá mára zhámbalént** o **zhand** o **zhul** kot.

Drájén Kasshábáni Gwandh Bayag

- Hamá labz ke áyáni godhsará “áh, éh, óh” kayt, wahdé gón padwand (*suffix*)éá hór bant, áyáni drájén kasshábí tawár kapit o gwandh bit.

Ráh	+	Shón	→	Rahshón	رهشون
Ráh	+	Band	→	Rahband	رهبند
Máh	+	Rang	→	Mahrang	مهرنگ
Máh	+	Ták	→	Mahták	مهتاك
Sáh	+	Dár	→	Sahdár	سهدار
Sháh	+	Zádag	→	Shahzádag	شهزادگ
Sháh	+	Rag	→	Shahrag	شهرگ
Jáh	+	Gir	→	Jahgir	جهگیر
Syáh	+	Cháh	→	Syahcháh	سّیه چاه
Syáh	+	Gwát	→	Syahgwát	سّیه گوات
Gonáh	+	Kár	→	Gonahkár	گنهكار
Béh	+	Dár	→	Behdár	بهدار
Kóh	+	Bang	→	Kohbang	كهبنگ

Dhakk

- Dhakk yá shadday tawáray kasshagá yakkén jwánáb do bará kayt. (**sharri, chamm, poll, bagg**)
- Jwánáb dhakk bant bale kassháb nabant.

Kas كس (Chinchok kas tai hamráh ent?)

Kass كسّ (Kass mani hamráh naent.)

Bas بس (Á tai bas naent?)

Bass بسّ (Tará warag bass naent?)

Por پُر (Lóg sotk o por but.)

Porr پُړ (Lóg cha mardomá porr but.)

Gol گُل (Pollá “gol” ham goshant.)

Goll گَل (Gobbá “goll” ham goshant.)

Gaz گز (Yakk gazé 3 potth ent.)

Gazz گَز (É drachk gazzé.)

Kap کپ (Wáhagay kap man bé taw gwázéntag.)

Kapp کپّ (Kithagá kapp kan, gón maná gapp kan.)

Jotkábáni Dhakk

- Dhakkay wahdá Balóchiay jotkábáni awali “h” kapit.
(**Bachch** → **Bacch**)

Pach	پَچ	(Darwázag pach ent.)
Pacch	پَچّ	(Masálah nároshtay pacch ant.)
Badh	بَدّ / بَرّ	(É badhay drachké.)
Baddh	بَدّّ	(Lachá baddhá kan.)
Kash	گَش	(Á mani kashá gwast.)
Kassh	گَشّ	(Segréth makassh.)
Bath	بَٹ	(Ápi bath bál kot nakant.)
Batth	بَٹّ	(Grástagén brenjá batth goshant.)
Bazhn	بَزَن	(Bazhnay máná apsóz ent.)
Bazzhag	بَزَنگ	(Chinián moshkay warag nabazzhit.)

Dhakkay Kapag o Óshtag

- Agan hawárgál (*blend word*)éay awali labz anchéné ke áíay godhsará dhakk kayt o domi labz anchéné ke cha **jwánábéá** bongéj bit, godhá awali labzay dhakk kapit.

Wassh	+	Tám	→	Washtám
Zarr	+	Dár	→	Zardár
Chamm	+	Shánk	→	Chamshánk
Kamm	+	Ter	→	Kamter
Poll	+	God	→	Polgod
Gotth	+	Gir	→	Gothgir
Dorr	+	Gósh	→	Dorgósh
Dozz	+	Bád	→	Dozbád

- Bale agan hawárgálay domi labz anchéné ke cha **kasshábéá** bongéj bit, godhá awali labzay dhakk nakapit.

Dozz	+	Áp	→	Dozzáp
Garr	+	Áp	→	Garráp
Yakk	+	Ábi	→	Yakkábi
Tonn	+	Ás	→	Tonnás

“Yakk”ay Dhakk

- Agan hawárgáléay awali labz “yakk” ent o domi labz cha **jwánábéá** bongéj bit, godhá géshter chosh bit ke “yakk”ay doén “k” kapant o démay labzay awali jwánáb dhakk bit.

Yakk	+	Dár	→	Yaddár
Yakk	+	Dhawl	→	Yaddhawl
Yakk	+	Pád	→	Yappád
Yakk	+	Chamm	→	Yacchamm
Yakk	+	Rang	→	Yarrang
Yakk	+	Ráh	→	Yarráh
Yakk	+	Bon	→	Yabbon
Yakk	+	Jáh	→	Yajjáh

- **Delgósh:** Choshén labz ham hast ke charé rahbandá dar ant, bezán “yakk”ay bass yakk “k”é kapit.

Yakk	+	Shambeh	→	Yakshambeh
------	---	---------	---	------------

“I” o “U”á Rand Atkagén Dhakk

Hamá labz ke áyáni tahá “i” o “u”ay tawará rand dhakk kayt, choshén labzán yakk damagéay mardom gón dhakká o dege damagéay mardom bé dhakká goshant.

Bitag	Bittag
Butag	Buttag
Diwán	Diwwán
Shum	Shumm
Din	Dinn
Zut	Zutt
Zit	Zitt
Masit	Masitt

Choshén labzán bé dhakká nebeshtah kanag sharter ent ke hejji kamter bant albat yakk gappéay hayál dárag lóthit ke cha dhakkay dawr dayagá labzay máná badal mabit. Agan máná badal bit godhá dhakkay dárag sharter ent, chóke “**zirrag**”ay dhakká dawr bedayay, “**zirag**” bit ke dege labzé. Hamé paymá **shirr** o **shir**, **birr** o **bir** ant.

“M” o “N”á Randay Dhakk

Agan jwánábéá pésar “m” yá “n” byayt godhá á jwánáb dhakk nabit, chóke:

Rást

Tomp

Gwamb

Gundhár

Dastunk

Tanki

Rad

Tompp

Gwambb

Gunddhár

Dastunkk

Tankki

Aw o Ay

- “Aw” o “ay”ay awali áb kasshábé o domi áb jwánábé bale eshání tawár jotkassháb (*diphthong*)ay wadhá ent. É chizé darwar ant:

Aw:

Haw	Hawá
Taw	Tawár
Kawr	Kawár
Sawl	Sawál
Gawk	Gawakk
Sawab	Sawáb
Dawr	Dawár
Mawli	Mawáli

Ay:

May	Mayár
Kay	Kayl
Say	Sayl
Hay	Hayá
Day	Dayár
Gayb	Gayáb
Bay	Bayán
Shay	Shayr

ء، ء، ء

- Hamé labz o tawár ke Sayad rahbandá “ء، ء، ء” ant, Látini syáhagá gón “á, ay, o” nebeshtah bant.

- **á (ء)** gón labzán hór bit.

Ketábá maná day.	كتاب ء من ء دے.
Koláhá sará kan.	گلاہ ء سر ء کن.
Molláyá wáz kot.	ملا ء واز کت.

- **ay (ء)** gón labzán hór bit.

Barray kahiray sáheg.	بَر ء کھیر ء ساھگ.
Piray kabray monjár.	پیر ء کبر ء مُنْجار.
Kóhay saray drachk.	کوہ ء سر ء درچک.

- **o (ء)** gón labzán hór nabit.

Man o taw.	من ء تو.
Zhand o pand.	ژند ء پند.
Hisk o hampán.	ھیسک ء ھمپان.

Chaspáli Námbadal

- É Balóchiay chaspáli (*clitic / enclitic*) námbadal ant ke gón labzán lecchant.

on	→	Del on lóthit.	(bezán)	Mani del lóthit.
en	→	Del en lóthit.	(bezán)	May del lóthit.
Et	→	De et lóthit.	(bezán)	Tai del lóthit.
O	→	De o lóthit.	(bezán)	Shomay del lóthit.
Y	→	Del y lóthit.	(bezán)	Áiay del lóthit.
esh	→	De esh lóthit.	(bezán)	Áyáni del lóthit.

- Chaspál námbadalay sayén hálatán kármaz bit. Edá “et” pa “taw / tai / tará” sayénán atkag.

Brát et wánént.	(bezán)	Taw wati brát wánént.
Brát et shot.	(bezán)	Tai brát shot.
Brát et hast?	(bezán)	Tará brát hast?

ے ا ی

- Sayad rahbanday “ے” Látini syáhagá gón “y”á nebeshtah bit.
- É modám labzay godhsará kayt o “áiá / áiy / eshiá / eshiay”ay mánáyá dant.

• y (ے)

Pasy mort. (Áiy / eshiay pas mort.) پس ے مُرت.
 Pasy kosht. (Áiá / eshiá pas kosht.) پس ے گُشت.

- É gón hamá labzán mán gishet kant ke áyáni godhsará yakkiay “é” (اے), yá syádi o wáhondi shón dayókén “i” (ی), kayt.

• é (اے)

Pasé mort. (Yakk pasé mort.) پسے مُرت.

• i (ی)

Pasi mort. (Pasay wáhond mort.) پسی مُرت.

- Námgálá rand atkagén “y”ay tawár gwandh bit. Ketáby want. Ápy wárt.
- Kárgálá rand atkagén “y”ay tawár dráj bit. Ketáb wanty. Áp warty.

Pársi Rahbanday Zér - E

- Balóchiá labzáni anchén jotk o jódh hast ke Pársi rangá ant pameshká áyáni godhsará “e” bezán zér kayt. Choshén labzáni gishénagá Sayad rahband hamzah (ء) kármaz kant o Opsálá rahband zér (◌ِ) jant.

Látini	Sayad	Opsálá
• Páde wat.	پاد ء وت.	پادِ وت.
• Hátere taw.	هاتر ء تو.	هاترِ تو.
• Pánege man.	پانگ ء من.	پانگِ من.
• Hammale Jiyand.	همل ء جیئند.	هملِ جیئند.
• Á sare wat naent.		
• Katthe wat, nange wat.		
• Man á chamme wat dozziá dist.		
• Á páde wat mani lógá atk.		
• Áiá dape wat gosht.		
• Man hátere taw é kárá kanán.		
• Goddhe man taw báren chón bay.		
• Á róchá beger dán róche marchi má golám én.		

I o Ig / Ay o Ayg

- “Mani” o “manig” ay máná yakk ent bale kármarzay jágahesh yakk naent. “Mani” námgálá pésar o “manig” námgálá rand kayt.

- É **mani** ketáb ent. (*This is **my** book.*)
- É ketáb **manig** ent. (*This book is **mine**.*)

- May o mayg, tai o taig, shomay o shomayg, áiy o áiyg, áyáni o áyánig ham hamé wadhá ant. É park Engréziá ham hast ent.

Balóchi	English	Balóchi	English
Mani	<i>My</i>	Manig	<i>Mine</i>
May	<i>Our</i>	Mayg	<i>Ours</i>
Tai	<i>Your (singular)</i>	Taig	<i>Yours (singular)</i>
Shomay	<i>Your (plural)</i>	Shomayg	<i>Yours (plural)</i>
Áiy	<i>His / Her</i>	Áiyg	<i>His / Hers</i>
Áyáni	<i>Their</i>	Áyánig	<i>Theirs</i>

- Kai o kaig, wati o watig, koji o kojig, delay o delayg, o dege hazarán labz hamé rahbandá ant.

• É koji mardomé?	=	• É mardom kojigé?
• É kojay mardom ent?	=	• É mardom kojayg ent?
• É Balóchay zer ent.	=	• É zer Balóchayg ent.

Gáltahr

(Parts of Speech)

Balóchi	Engrézi	Darwar
Námgál	<i>Noun</i>	morg, Bálách, tir, bér
Kárgál	<i>Verb</i>	warag, nendag, rawag
Námbadal	<i>Pronoun</i>	man, má, taw, shomá
Jáwargál	<i>Adverb</i>	sharriá, kojá, enshapi
Granchgál	<i>Conjunction</i>	o, yá, ke, bale, agan
Rangál	<i>Adjective</i>	haráb, nazzik, gár
Gwángál	<i>Interjection</i>	áh! arr! eh! abbay!
Bandgál	<i>Article</i>	yakk, é, (ráhé, gappé)
Karsgál	<i>Adposition</i>	
• Péshkars	<i>Preposition</i>	pa, cha, gón
• Padkars	<i>Postposition</i>	wástá, háterá, sará

Zamánag (Tenses)

Sádagén Gwast

Man shotán.

Past Simple

I went.

Rawánén Gwast

Man rawagá atán.

Past Continuous

I was going.

Tawámén Gwast

Man shotagatán.

Past Perfect

I had gone.

Sádagén Hast / Áendag

Man rawán.

Present / Future Simple

I go. I will go.

Rawánén Hast

Man rawagá án.

Present Continuous

I am going.

Tawámén Hast

Man shotagán.

Present Perfect

I have gone.

Rawánén Áendag

Man rawagá bán.

Future Continuous

I will be going.

Nágwast (Nonpast Tense)

- Balóchiá Sádagén Hast (*Simple Present*) o Sádagén Áendag (*Simple Future*) yakk ant. Doénán “Nágwast” ham goshant.

Nágwast	<i>Simple Present</i>	<i>Simple Future</i>
Man rawán.	<i>I go.</i>	<i>I will go.</i>
Má rawén.	<i>We go.</i>	<i>We will go.</i>
Taw raway.	<i>You (singular) go.</i>	<i>You (singular) will go.</i>
Shomá rawet.	<i>You (plural) go.</i>	<i>You (plural) will go.</i>
Á rawt.*	<i>He / She goes.</i>	<i>He / She will go.</i>
Á rawant.*	<i>They go.</i>	<i>They will go.</i>

* Chizé mardom “Á rawt ent / Á rawant ent” ham goshit.

Kárgáli Padwand

- É Balóchiay námbadaláni (*pronouns*) kárgáli padwand (*verb suffixes*) ant:

Námbadal		Kárgáli Padwand
Man	→	án
Má	→	én
Taw	→	ay
Shomá	→	et
Á (yakk)	→	t / it / ent
Á (báz)	→	ant

- **Darwar:**

Man ganók **án** ke gón delá jédhán.

Má ganók **én** ke gón delá jédhén.

Taw ganók **ay** ke gón delá jédhay.

Shomá ganók **et** ke gón delá jédhet.

Á ganók **ent** ke gón delá jédhit.

Á ganók **ant** ke gón delá jédhant.

“Án / Én / Ay / Et / Ant” Gón Kojám Labzán Hór Bant?

- Gón kárgáláni sádagén zamánagán (*simple tenses*) hór bant.

Man raw**án**. Má raw**én**. (sádagén hast / áendag)

Taw shot**ay**. Á shot**ant**. (sádagén gwast)

- Gón kárgáláni rawánén zamánagán (*continuous tenses*) hór nabant.

Man rawagá **án**.

Má rawán **én**.

Á rawagi **ant**.

Shomá rawán **et**.

- Gón námgál o édege labzán hór nabant.

Á Balóch **ant**.

Má zhand **én**.

Taw chón **ay**?

Shomá gal **et**.

“It” Gón Kojám Labzán Hór Bit?

- “Á”(yakk)ay kárgáli padwand “it” gón har kárgálá hór bit.

Á nendit o chár**it**. Á tarrit o pend**hit**.

Nádráh ná**it**. Kapót ná**it**.

Ostád wánén**it**. Sharáb shánén**it**.

Sangin mohrag kamá**it**. Ezgend dottok ná**it**.

- “It”ay gwast “et” / “k” / “t” ant ke sádagén gwast (*past simple*)á shón dayant. É gón kárgálán hór bant.

Jambar grand**it**. → Jambará grand**et**.

Dozz tach**it**. → Dozz tat**k**.

Kamásh nend**it**. → Kamásh nesht.

“Ent” Gón Kojám Labzán Hór Bit?

- Béke “na”á, “ent” gón hecch labzá hór nabit.

Á wánagá **ent**.

Ostád wánénagá **naent**.

Gerák wámdár **ent**.

Séth wámdár **naent**.

Mará rawagi **ent**.

Shomará rawagi **naent**.

Wahd rawán **ent**.

Bas rawán **naent**.

“At / Atant / Atán / Atén / Atay / Atet” Gón Kojám Labzán Hór Bant?

- Báz jáhá eshán “etant / etán / etén / etay / etet” ham goshant, albat “at” har jágah “at” ent..
- É gón tawámén gwast (*past perfect*)ay kárgálán hór bant.

Á shotag**at**.

Á jalletag**atant**.

Man óshtátag**atán**.

Má neshtag**atén**.

Taw neshtag**atay**.

Shomá waptag**atet**.

- Gón dege hecch labzá hór nabant.

Bas rawagá **at**.

Mardom rawán **atant**.

Man óshtók **atán**.

Má rawagi **atén**.

Taw kojá **atay**?

Shomá wáb **atet**.

Báziay “án”

- Hamé “án” ke chizéay báziá pésh dárit, gón labzá hór bit.

Gappá bejan. → Gappán bejan.

Á hayáléá ent. → Á hayálán ent.

Yakkéná byár. → Doénán byár.

Rangáli “én”

- Hamé “én” ke labzá rangál (*adjective*)é jódh kant, gón labzá hór bit.

Sharr → Sharrén mardom.

Espét → Espétén god.

Marchi(g) → Marchigén hawr.

Rostag → Rostagén drachk.

“Bayag”

- Bayag, biag o buagay tóki dróshom ent.
- Bayagay gwast “but” o áendag “bit” ent.
- Bayagay nágwastén (*nonpast*) dróshom 2 ant, chóke: “bán” o “bayán”. Esháni tahá “bán” anjári (*standard*) o “bayán” gálewári ent.

	Anjári	Gálewári
Man	Bán	Bayán
Má	Bén	bayén
Taw	Bay	Bayay
Shomá	Bet	Bayet
Á (yakk)	Bit	Bayit
Á (báz)	Bant	Bayant

Bá zgálén Ká rgál

- Hamá ká rgál ke cha do yá say labzá jó dh bant, jetá nebeshtah bant.

Sar chenag → Áiá poll **sar chet**.

Mán dayag → Ápá **mán maday**.

Pád áyag → Cha wati já há **pád mayá!**

Amb chenag → Laybiá pa zánt ból **amb nachet**.

Dast janag → Áiá warag **dast najatant**.

Sará gerag → Kessahá cha **sará ger**.

- **Delgósh:** “Gósh dárag” do labz ant bale “eshkonag” yakké.

Parmángál (Imperative)

- Parmángál do tahrayg ant:
 - Bekangál (*affirmative imperative*)
 - Makangál (*negative imperative / prohibitive*)
- Pa bekangálá kárgálá pésar “be” kayt o pa makangálá “ma” kayt.

“**Be**chár, **be**gend, o **ben**end” bekangál ant.

“**M**achár, **ma**gend, o **ma**nend” makangál ant.
- Hamá kárgál ke cha “ó, w, y”á bongéj bant, áyáni bekangálay “be”ay “e” kapit.

Kárgál		Bekangál
Óshtag	→	Bósht
Wánag	→	Bwán
Warag	→	Bwar
Áyag (Yáyag)	→	Byá
Árag (Yárag)	→	Byár

- Hamá kárgál ke áyáni awali ábá yá jotkábá rand “aw, o, ó, u” kayt, Balóchestánay bázén handéá áyáni bekangálay “be” “bo”á badal bit, albat makangálay “ma” badal nabit.

Rawag	→	Boraw
Goshag	→	Bogosh
Koshag	→	Bokosh
Lóthag	→	Bolóth
Shódag	→	Boshód
Zurag	→	Bozur

Be / Ma / Na

- É sayén gón kárgál o kárgáli padwandán hór bant.
 - Chizé kárgálay kerrá “be”ay tawár badal bit o “bo” bit yá “e” kapit o bass “b” pasht kapit bale “ma” o “na” badal nabant.
- **Be**chár o **ben**end.
 - **Ma**war o **ma**tach.
 - **Na**raway, **na**rasay.
 - Raway **bo**raw, **na**raway **ma**raw.
 - Edá **byá**! **Nayá**yán.
 - **Nayá**ay **ma**yá.

Hawárgál

- Hawárgál (*blend word*) hamá labzá goshant ke cha do yá géshter labzay hawárénagá jódh bit. Hawárgál jódh kanagay wahdá géshter awali gálá **domgadh** kanant. (domb + gadh = domgadh)

Hawárgál	Bonokki Labz
Banjáh	(Band + jáh)
Tanjáh	(Tand + jáh)
Dazbandi	(Dast + bandi)
Dazgohár	(Dast + gohár)
Shiláanch	(Shir + lánch)
Gáléch	(Gál + réch)
Gáled	(Gál + red)
Chedá	(Cha + edá)
Chódá	(Cha + ódá)
Charé	(Cha + é)
Paré	(Pa + é)
Kaster	(Kasán + ter)
Master	(Mazan + ter)
Boster	(Borz + ter)

Hawárgál: Dast

- Wahdé “dast” sarwand (*prefix*)ay hesábá gón dege anchén labzéá hór bebit ke cha jwánábéá bongéj bit godhá “dast”ay “t” kapit.
- Agan démay labzay bongéji áb “ch, k, p, t” ent godhá “s” wati tawará dárít.

S	Dast	+	Chár	→	Daschár
	Dast	+	Kadhi	→	Daskadhi
	Dast	+	Kazá	→	Daskazá
	Dast	+	Katth	→	Daskatth
	Dast	+	Pach	→	Daspach
	Dast	+	Tir	→	Dastir

- Agan démay labzay bongéji áb “b, g, j, l, m,” ent godhá “s”ay tawár badal bit o “z” bit.

Z	Dast	+	Bandi	→	Dazbandi
	Dast	+	Bój	→	Dazbój
	Dast	+	Gohár	→	Dazgohár
	Dast	+	Gatth	→	Dazgatth
	Dast	+	Jani	→	Dazjani
	Dast	+	Latth	→	Dazlatth
	Dast	+	Mósh	→	Dazmósh

Hawárgál: Pésh

- Wahdé “pésh”ay labz sarwand (*prefix*)ay hesábá gón dege labzéa hór bit godhá “sh”ay tawár do rangá rawt.
- Agan démay labzay bongéji áb “ch, k, p, s, t” ent godhá “sh”ay tawár badal nabit.

	Pésh	+	Chár	→	Péshchár
	Pésh	+	Kár	→	Péshkár
	Pésh	+	Pág	→	Péshpág
Sh	Pésh	+	Salám	→	Péshsalám
	Pésh	+	Shart	→	Péshart
	Pésh	+	Ter	→	Péshter
	Pésh	+	Tir	→	Péshtir

- Agan démay labzay bongéji áb “b, d, g, n, z” ent godhá “sh”ay tawár badal bit o “zh” bit.

	Pésh	+	Band	→	Pézhband
	Pésh	+	Dar	→	Pézhdar
	Pésh	+	Gáh	→	Pézhgáh
Zh	Pésh	+	Gál	→	Pézhgál
	Pésh	+	Náh	→	Pézhnáh
	Pésh	+	Záh	→	Pézhzáh

خ

- Hamé áb ke Arabi syáhagá “خ” ent, Balóchiá eshiay matthén áb “h” o “k” ant.

1. “H”.

Balóchi	بلوچی	فارسی
Hodá	هدا	خدا
Hón	هون	خون
Baht	بهت	بخت
Har	هر	خر
Hák	هاک	خاک

2. “K”.

Balóchi	بلوچی	فارسی
Nákon	ناکن	ناخن
Baksh	بکش	بخش
Aktar	اکتر	اختر
Moktár	مکتار	مختار

3. Balóchiay bázén labzé ke cha “w”á bongéj bit, Pársi áyán “خ” per kant.

Balóchi	بلوچی	فارسی
Wáb	واب	خواب
Wájah	واجه	خواجه
Wassh	وش	خوش
Warák	وراک	خوراک

Pa, Cha, Gón

- É sayén pëshkars (*preposition*) ant o édege gáláni déma káyant.
- **Pa man** é kár grán ent.
- **Á cha lógá** dar atk.
- Maná **gón taw** kéré hast.

Pa, Wástá, Háterá

- É sayénáni máná yakk ent bale “pa” pëshkars (*preposition*)é o hamráhén labzay déma kayt o “wástá / háterá” padkars (*psotposition*) ant o hamráhén labzá rand káyant.
- **Pa man** hecch mayár.
- **Mani wástá** hecch mayár.
- **Háterá** taigá delay dardán delá dárán.
- “**Pa** mani **wástá** hecch mayár”, rad ent. “Pa” o “wástá”ay tahá yakké bass ent.

Cha o Ché

- “Pa” o “wástá / háterá” ay wadhá “cha” hamráhén labzá pésar kayt o “ché” randá. Edá ché jostgálé naent.
- Á **cha man** delgrán ent.
- Á **maná ché** delgrán ent.
- Á **cha lógá** dar atk.
- Á **lógá ché** dar atk.

Ché o Che

- “Ché” o “Che” doén jostgál ant o mánáesh yakk ent bale kármazay jágahesh yakk naent. “Ché” gón kárgálán o “che” gón námgál o jáwargálán kayt.
- **Ché:** (Engrézi = *What*)
 - Taw **ché lóthay?**
 - Á shahrá **ché kanagá** ent?
 - Á bachakk tai **ché ent?**
- **Che:** (Engrézi = *What*)
 - **Che gappé?**
 - Tará mani kára **che kár** ent!
 - Rél **che wahdá** kayt?

Kojá o Koj

➤ “Kojá” o “koj” doén jostgál ant o mánáesh yakk ent bale kármazay jágahesh yakk naent. “Koj” hamá wahdá goshag bit wahdé jost kanóká omét dáshtag ke é chiz á mardom hamedá bebit.

➤ Kojá:

- Bálgatar **kojá** ent, Kéchá yá Panjgurá?
- Walok **kojá** o kappag **kojá**!
- Tai hayálá mardom **kojá** borawt?

➤ Koj:

- Taw wánagá atkagay godhá tai ketáb o kápi **koj** ant? (Báyad ent tará gón bebant.)
- Taw ke lógá ay godhá tai pet **koj** ent? (Báyad ent lógá bebit.)
- Yamaná kára maraw, ódá kár **koj** ent! (Bezán kár nést.)

Bale o Balay

- **Bale:** (Engrézi = *But*)
 “Man atkán **bale** taw kára shotagatay.”

- **Balay:** (1) Haw. (Engrézi = *Yes, Sure*)
 “Taw tarragá nayáay gón?”
 “**Balay!**” (Bezán haw, káyán gón.)

- **Balay:** (2) Gappé sarpad bayagá rand goshant. (Engrézi = *I see!*)

 “Taw kay ay?”
 “Man Pollán án.”
 “Kojám Pollán?”
 “Pollán Omar.”
 “Hán, **balay, balay**. Taw may watig ay.”

- **Balay kan:** (3) Goshád kan. (Engrézi = *Hurry up!*)

 “Chokkán, **balay** kanet, tagerdé pach kanet. Pollán atkag.”

Záná o Zánán

- “Záná” jostay wahdá o “zánán” passaway wahdá goshag bit.

Záná	Zánán
Taw záná áíá zánay?	Haw, man áíá zánán.
Á záná tai ché ent?	Pakkáyá nazánán.

Balóchiay Látini Syáhag

(Látini Balóchiay nebeshtah kanagay ráh o rahband)

2026

Látini Balóchi Shawr o Saláhi Majles

